

ODGOVORNOST

Anton Prosen

Posamezniki se večkrat sprašujemo, kdo je kriv, da smo se v Sloveniji znašli v gospodarski in družbeni krizi. Pri tem ne bi radi zvedeli le, kdo je zakuhal krizno stanje, temveč nas zanima tudi, ali bo morda kdo za svoje napačne odločitve odgovarjal. Samo nekoliko naivni upamo, da smo z novim družbenim sistemom razvili tudi odgovornost, ki jo morajo pri odločanju prevzemati različni subjekti in posamezniki v družbi. Pa žal ni tako.

Nedavno sem se spraševal, kako naj bomo dovolj odgovorni, ko nas je večina odrasla, se šolala in bila zaposlena v sistemu, v katerem je bila odgovornost porazdeljena tako, da ni nihče za nič odgovarjal. In spremeniti navade je zelo težko, to zahteva čas, disciplino in seveda tudi odgovornost posameznika. Naša država je pred dobrima dvema desetletjema prevzela nov družbeni red, sami pa se žal nismo prav nič spremenili. Še vedno mislimo enako in na vseh področjih zahtevamo pomoč države. Uveljavljanje višjih državnih pomoči prinese potrebo po novih davkih in drugih proračunskih dajatvah. Pri njihovem uvajanju pa se državi upremo in zahtevamo odločitve, ki so nam pogodu.

Kot kaže, bo potrebnih še dolgo let, preden se bomo začeli zavedati, da vendar živimo v lastni državi, ki je del povezane Evrope, in da bo treba vendarle spremeniti nekatere navade. Ob tem sem se spomnil pripovedi kolega, ki dobro pozna razmere na področju menedžmenta v drugih evropskih okoljih. Po njegovem mnenju je ena od odlik vodilnih v gospodarstvu prevzemanje odgovornosti za lastne odločitve, vračanje posojil itn. V nadaljevanju navajam primer v ponazoritev. Lastnik in direktor svetovno uveljavljene tovarne bi moral razširiti proizvodnjo, ker so tržne raziskave pokazale, da bi lahko na svetovnih trgih prodali več. Za nasvet je vprašal zastopnike, ki pokrivajo trge nekdanje vzhodne Evrope. Svetovali so mu, naj podjetje najame posojilo pri eni izmed bank, a jim je odgovoril, da ne bo tvegala, ker se čuti preveč odgovoren do svojih prednikov, svoje družine, občine in regije ter države, in se boji, da bi ob morebitni krizi podjetje zaradi zadolžitve propadlo. Zgodba je zelo poučna, saj pri nas večina podjetij propade, ker so prezadolžena. Tudi bančne luknje so posledica neodgovornega vedenja bančnikov, gospodarstvenikov in politikov. Državljeni si pa resnično ne želimo, da bi šla ta mala državica v stečaj, odgovorni smo svojim prednikom in svojim otrokom.

V tranzicijskem času so drugo za drugim umirala podjetja in z njimi uveljavljene blagovne znamke. Nismo se zavedali, da uničujemo, kar so ustvarili naši predniki in po čemer smo bili prepoznavni. Nismo se zavedali niti, da postanejo brezposelni delavci breme državnega proračuna, prilivi v državno blagajno pa iz leta v leto vse bolj usihajo. Tudi geodeti smo v tranzicijskem obdobju izgubili institucijo, ki je bila v ponos stroki tako doma kot v tujini.

Še na eno nevarnost v tej neodgovorni družbi bi rad opozoril. Znano je, da pri nas prevladujejo klientelizem oziroma korupcija, nepotizem, lobiranje ... Vse naštetu naj bi bilo prisotno na lokalni in državni ravni ter tudi v posameznih panogah. Nekatere študije kažejo, da se posamezne dejavnosti ne razvijajo dovolj hitro in zaostajajo za tujino. Zaradi individualnih interesov in predvsem klientelizma ter nekritične mase je velikokrat ogrožen razvoj nekaterih strok. Upam, da smo dovolj odgovorni in kritični ter bomo preprečili take zlorabe pri razvoju geodetske stroke.

Nedavno sem prebral misel, da le dovolj odgovorne in zrele osebnosti z lahkoto predajo delo in včasih tudi lastnino mlajši generaciji. In ker se čutim dovolj odgovornega, se po enajstih letih urednikovanja poslavljam. Naslednikom svetujem: bodite dovolj odgovorni do preteklih generacij in dediščino spoštujte, jo bogatite in razvijajte. Hvala vsem, ki ste kakor koli pripomogli, da se je društveno glasilo razvilo v znanstveno revijo. Ostanite še naprej njeni zvesti bralci in sooblikovalci.

Pred vami je četrta številka tega letnika. Tudi tokrat se moram zahvaliti vsem, ki ste sodelovali in pomagali pri njenem nastajanju. Zanimivega branja je obilo, preberite članke, katerih vsebina vam je prijazna in morda koristna za vaše delo ter osebni in strokovni razvoj.

V imenu uredništva vam še zadnjič voščim lepe božične in novoletne praznike ter mnogo dobrega v letu 2014.

dr. Anton Prosen
glavni in odgovorni urednik